

Pincode.

4GT

§ 1.4 Help, de
prijzen stijgen!

4/11/24

Noordhoff

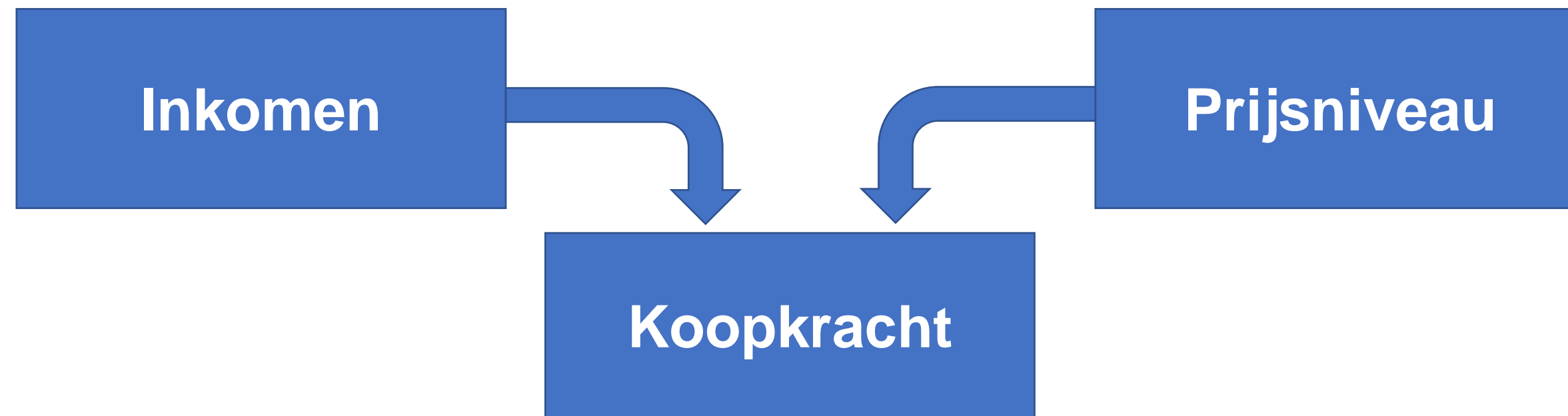
Brengt je verder

§ 1.4 Help, de prijzen stijgen!

In deze presentatie leer je:

- wat oorzaken van inflatie zijn
- hoe je het cpi en de inflatie berekent
- wat gevolgen van inflatie zijn
- hoe lonen en prijzen elkaar beïnvloeden

Koopkracht

- **Koopkracht** = de hoeveelheid goederen en diensten die je met je inkomen kunt kopen.
- Door stijging van je **netto** inkomen neemt je koopkracht toe.
- Door **inflatie** neemt je koopkracht af.
- Inflatie = een algemene stijging van de prijzen.

Oorzaken van inflatie

Prijzen kunnen stijgen...

- als de **vraag** sneller stijgt dan het **aanbod**.
- als de **productiekosten** stijgen.
Bijvoorbeeld door loonstijgingen.
Producenten berekenen de hogere kosten door in de verkoopprijzen.
- als **ingevoerde grondstoffen** duurder worden.
Bijvoorbeeld stijging van de olieprijs.
- als de **overheid** belastingtarieven verhoogt.
Bijvoorbeeld verhoging btw-tarief.

Hoe hoog is de inflatie?

- Het **CBS** onderzoekt elke maand de prijsstijging van vrijwel alle goederen en diensten.
- Hiermee berekent het CBS het **consumentenprijsindexcijfer (cpi)**.
- Met het cpi kun je de **inflatie** bepalen ten opzichte van het basisjaar:
  - Basisjaar: cpi = 100
  - Nu: cpi = 103,6
  - Inflatie: 3,6%
- In 2012 maakte het CBS het volgende [filmpje over inflatie](#).

Consumentenprijsindex, alle huishoudens (2015 = 100)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Januari	98,15	98,71	100,35	101,82	104,05	105,97	107,62
Februari	98,69	99,30	101,09	102,31	104,97	106,64	108,57
Maart	99,75	100,31	101,44	102,47	105,37	106,85	108,87
April	100,39	100,40	101,98	103,11	106,08	107,34	109,36
Mei	100,61	100,58	101,65	103,42	105,94	107,18	109,46
Juni	100,23	100,26	101,37	103,10	105,84	107,51	109,67
Juli	101,00	100,76	102,11	104,28	106,90	108,69	110,23
Augustus	100,69	100,88	102,27	104,40	107,37	108,13	110,71
September	100,50	100,57	102,03	103,95	106,70	107,88	110,79
Oktober	100,41	100,83	102,17	104,32	107,16	108,47	112,18
November	99,85	100,49	102,00	104,07	106,73	107,61	113,17
December	99,73	100,71	101,97	103,97	106,80	107,85	114,01*
Jaar	100,00	100,32	101,70	103,44	106,16	107,51	110,39*

* Voorlopige cijfers

Bron: CBS, Statistisch Bulletin, februari 2022

Cpi berekenen

- Er zijn verschillende groepen uitgaven: de uitgavencategorieën.
  - *In werkelijkheid onderzoekt het CBS 14 groepen met in totaal honderden goederen en diensten.*
- Per categorie is de prijsverandering met een indexcijfer weergegeven.
  - *Voorbeeld: kleding heeft prijsindexcijfer 102. De prijzen van kleding zijn dus met 2% gestegen.*
- Elke uitgavencategorie heeft een **wegingsfactor**. Hoe groter het aandeel in de gezinsuitgaven, des te groter de wegingsfactor is.
  - *De wegingsfactor van huisvesting is vrij hoog, want huishoudens besteden hieraan een groot deel van hun uitgaven.*

Prijswontwikkelingen ten opzichte van vorig jaar		
Uitgavencategorie	Prijsindexcijfer	Wegingsfactor
Voeding	99	12
Kleding	102	6
Huisvesting	102	26
Vervoer en recreatie	101	21
Overige	103	35
Totale bestedingen		.....

Cpi en inflatie berekenen

Berekening

1. Vermenigvuldig van elke productgroep het prijsindexcijfer met de wegingsfactor.

Bijvoorbeeld: Voeding: $99 \times 12 = 1.188$

2. Tel alle uitkomsten daarvan bij elkaar op.

3. Deel dit totaal door het totaal van alle wegingsfactoren.

Het totaal van de wegingsfactoren is meestal 100 of een veelvoud daarvan.

4. De uitkomst is het cpi.

Als de som van alle antwoorden van stap 1 uitkomt op bijvoorbeeld 10.450 en het totaal van de wegingsfactoren is 100, dan is het cpi: $10.450 \div 100 = 104,5$.

5. Het inflatiepercentage = het cpi – 100.

Bij de uitkomst van stap 4 is de inflatie: $104,5 - 100 = 4,5\%$.

Prijsontwikkelingen ten opzichte van vorig jaar		
Uitgavencategorie	Prijsindexcijfer	Wegingsfactor
Voeding	99	12
Kleding	102	6
Huisvesting	102	26
Vervoer en recreatie	101	21
Overige	103	35
Totale bestedingen		.....

Gevolgen van inflatie

- Een inkomensstijging van bijvoorbeeld 2,5% is een **nominale stijging**.
- Bij een inflatie van bijvoorbeeld 1% neemt je koopkracht dan met 1,5% toe. Dit is een **reële stijging**.

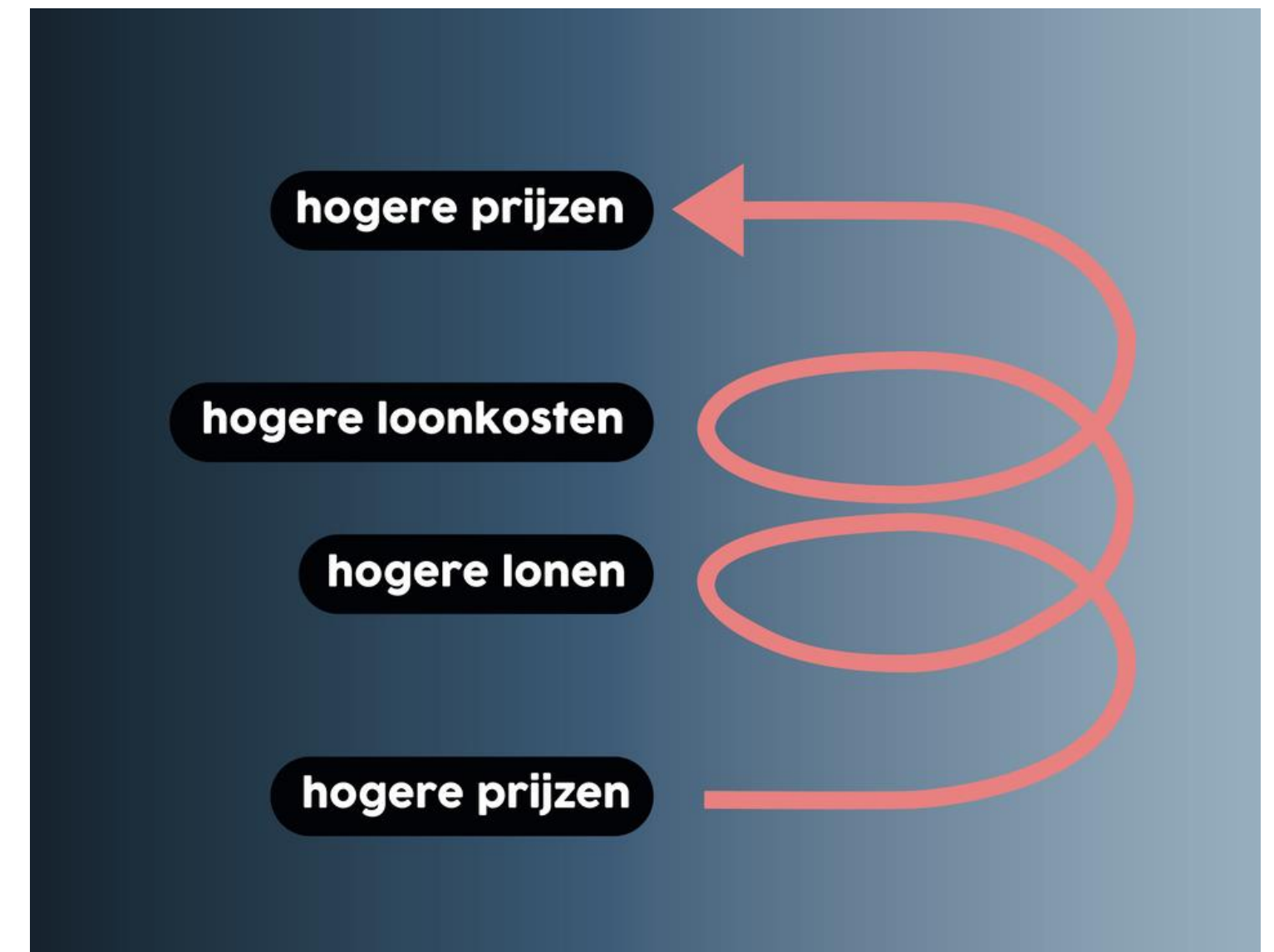
Reële verandering in % = nominale verandering in % – inflatie in %

- **Geldontwaarding**: als er inflatie is, kun je met één euro steeds minder kopen. De koopkracht van de euro daalt.
- Door inflatie in Nederland kan de **concurrentiepositie** ten opzichte van het buitenland verslechteren.

Lonen en inflatie

- Inflatie > loonstijging → koopkracht daalt.
- Vakbonden willen **prijscompensatie**: lonen stijgen net zo veel als de prijzen.
- Voor werkgevers stijgen de loonkosten. Die berekenen zij door in de prijzen.
- Door hogere prijzen neemt de inflatie toe.
- Vakbonden willen weer prijscompensatie...
enzovoort...
enzovoort...
- Er is een **loon-prijsspiraal** ontstaan.

Actueel

- Jarenlang was de inflatie laag, minder dan de gewenste 2%. Soms was er zelfs korte tijd **deflatie**: de prijzen daalden.
- Eind 2021 begonnen de prijzen snel te stijgen.
- Bekijk alles over inflatie en de prijsstijgingen eind 2021 in het volgende filmpje (± 10 min.):
[Waarom alles duurder en duurder wordt - YouTube](#)